

MENIGHET OG MISJON

av

H. CHR. MAMEN

Hvem skal drive misjonsverket? Såvel i Danmark—Norge som i mange andre land var det staten som tok opp arbeidet. I København var det et eget regjeringsorgan — Missions-Collegiet — som hadde ledelsen av misjonsarbeidet i Trankebar, i Nord-Norge, på Grønland og på de danske øyene i Vest-India. Dette var misjon, men det var ikke en vellykket ordning. Det var ikke noen menighet som bar verket.

I begynnelsen av forrige århundre våknet misjonstanken i de pietistiske kretsene. Misjonsvenner slo seg sammen og dannet foreninger, foreningene slo seg sammen og dannet misjonsselskaper på nasjonal basis, undertiden også på internasjonal basis. Dette var en naturlig organisasjonsform, ja, den eneste som var mulig på den tiden.

Misjonsvennene har gjort sitt arbeid så godt at saken har vunnet respekt og anerkjennelse langt utenfor misjonsvennenes krets. Ikke bare er misjonen erkjent som en integrerende del av kirkens oppgave, men misjonsarbeidet er aktet så meget at mange og sterke røster har hevdet at statens utviklingshjelp må bli overlatt misjonene til forvaltning. Men da ville vi være tilbake i situasjonen på 1700-tallet. Hverken kirkelig eller politisk ville det være ønskelig. Derimot må det etableres et samarbeid mellom misjonen og statens hjelpearbeid i u-landene.

Nå fins det som kjent en tredje måte å gå fram på: Den måten som våre hjemlige frikirker nytter. Parallelt med misjonsvekkelsen har vi også fått en rik frikirkelig bevegelse rundt om i verden. De unge kirkene som misjonene har skapt, er selv frikirker. Særlig har USA's veldige vekst gitt frikirkebevegelsen stimulans.

I en frikirke er det ikke naturlig å overlate misjonsarbeidet

til en uavhengig og frivillig organisasjon. Det er kirken selv som vil være misjonerende. Selv i en statskirke har en kunnet oppta et slikt prinsipp. Det har Svenska Kyrkan gjort. Det ser for øvrig ut som om man mange steder er på vei bort fra selskapsmisjonen og til kirkemisjonen. Slik er det f. eks. i Tyskland hvor det ikke lenger er noen statskirke. Hver Landeskirche har fått sitt misjonsutvalg som samarbeider med de misjoner som er representert innen området. Her til lands er det ikke aktuelt med noen forandringer i forholdet mellom Den norske kirke og misjons-selskapene. Men den dagen det blir en fri folkekirke i Norge — den dagen kommer enten vi ønsker det eller ikke — må det vesentlige av luthersk misjon kanaliseres gjennom denne kirken. Da blir en nødt til å rasjonalisere arbeidet.

Men det er også en annen vei å gå. Vi har ikke bare alternativene *kongemisjon*, *selskapsmisjon* og *kirkemisjon*. Pinsevennene overlater til *den lokale menighet* å sende ut misjonærer, og de har klassisk forbilde i Det nye testamente: Det var menigheten i Antiokia som sendte ut Paulus og Barnabas. Hvor en følger dette prinsippet, blir det en levende kontakt mellom sendemenigheten og misjonæren og hans arbeid. Det blir nærliggende for folk å ofre til og be for misjonen. Dessuten blir hjemmearbeidet uhyre «billig». I denne sammenheng må vi huske at de lutherske misjonene i Norge bruker omtrent 40 % av inntektene til hjemmearbeidet. Om vi ikke går over til dette kongregasjonalistiske prinsippet, må vi få en langt sterkere kontakt mellom menighet og misjon enn vi har hatt. Vi skal komme tilbake til det siden, men først skal vi se på den idéen som ble lansert i fjor om «familiemisjon etter mataukeprinsippet». Idéen er kastet fram av ingeniør-misjonæren Odd Hoftun i en artikkel i Luthersk Kirketidende (nr. 19, 1962). Han mener at kristne familier kan ta på seg konkrete oppgaver som f. eks. delvis lønn til en misjonær, ved å gi avkall på luksus og ved å arbeide ekstra med mor, far og barna sammen om et bestemt prosjekt.

Dette kan ikke på noen måte erstatte det organiserte misjonsarbeidet, men det kan supplere det. Artikkelen er imidlertid særlig tankevekkende ved den kritiske analyse som hjemmear-

beidet blir underkastet. Hoftun bygger på erfaringer etter et halvt år som reisepredikant i et av de minste misjonsselskapene. Mange ganger ville ikke møtekollekten dekke reiseutgiftene til møtet. Misjonsselskapenes tradisjonelle arbeidsformer i hjemmearbeidet er uhyggelig ineffektive, sier han. Det er en voldsom innsats av lønnede og ulønnede krefter med møter og foreninger og basarer. Timebetalingen i form av netto utbytte for misjonen er så lav at fagforeningsfolk ville karakterisere det som slavearbeid.

Her er det et problem som vi ikke kan komme utenom. Vel har ikke alle misjonene det i samme grad, og vel kan en si at det er ikke bare netto-utbyttet som teller. Men ingen kan vel nekte for at det ville være ønskelig om hjemmearbeidet ble både billigere og bedre, og at misjonsarbeidet ute ble styrket og effektivisert.

Her vil det være naturlig å trekke fram Nordstrands-planen. Som ledd i planen vendte menighetsrådet seg til Det norske misjonsselskap og ba om å få en konkret og tidsbegrenset oppgave som Nordstrand menighet kunne ta på seg å løse. Resultatet var at de fikk i oppdrag å reise et nybygg for en av misjonens skoler i Kamerun.

En slik konkret oppgave kan vekke begeistring og trekke med seg mange mennesker som ikke har hørt hjemme i en av de mer lukkede og eksklusive misjonsforeninger. Med bibehold av våre tradisjonelle misjonsorganisasjoner kan denne arbeidsformen føre til det som vi mener er presserende nødvendig: økte inntekter og økt interesse for misjonsarbeidet med reduserte utgifter for å få beløpet samlet inn. Innen denne rammen blir det behov for foreningene som før, det kan også være plass for familiemisjon etter mataukeprinsippet. Og det vil være andre veier å bringe evangeliet ut på som ennå ikke er nevnt.

Kirke og kristendom har nemlig bredt seg utover i verden også på andre måter. Ved *emigrasjon* kom kirken til den nye verden. Nylig har misjonærer i Brasil bedt om at kristne familier måtte komme til dette fremtidslandet, slå seg ned i kolonier hvor et menighetsliv ville virke misjonerende i kraft av sin

eksistens. Nå er det imidlertid ikke mange som ønsker å emigrere fra Skandinavia. Men skulle det engang bli aktuelt, må vi huske på emigrantkirkens store fristelse: at den isolerer seg og altfor lenge holder på det gamle språket.

Vi vil endelig peke på de veldige muligheter som vi i dag har til *ikke-profesjonell misjon*. I dagens situasjon med FN-styrker mange steder rundt i verden, med fredskorps, teknisk personell i hjelpen til u-landene, med studenter, forretningsfolk osv. har hver eneste kristen i en slik tjeneste en mulighet, et kall, en misjonsoppgave. Ved å ta del i det kirke- og menighetsliv som fins der hvor en midlertidig måtte oppholde seg, vil en være med å bygge Guds rike. Kanskje hører stedets kirke til en annen konfesjon enn ens egen, kanskje er det uoverstigelige språkmurer. En må da gjøre som den døvhørte nordmannen som gikk i kirke hver eneste søndag, uten å høre et ord av det som ble lest og talt: Han gikk for å vise på hvilken side han sto. Jo svakere en menighet er, jo mer må det bety at det kommer nye til som søker andakt og kristent fellesskap, og som kan være med å ta et løft, åndelig, praktisk og økonomisk. Dette ville være misjon etter oldkirkens mønster, slik professor Einar Molland har fremstilt det i en artikkel i dette tidsskriftet (nr. 4, 1962). Ennå trenger vi våre misjonsselskaper med den lange erfaring og høyt utviklede spesialisering som de representerer. Men misjonsselskapene trenger ikke bare foreningene rundt om i by og bygd. De trenger oppslutning av våre folkekirkemenigheter. Det vil gi arbeidet større bredde, og det vil gjøre menighetene misjonsbevisste.

Og når vi skriver om menighet og misjon må det strekes kraftig under at menighetene i de unge kirker trenger våre folk som temporære medlemmer når de for en tid oppholder seg langt fra hjemmet i et «forretningsmessig» oppdrag. Ja, bør ikke misjonens ledere oppfordre kristne spesialister til å ta tjeneste i u-landene og gå inn i det menighetsarbeid som måtte være på stedet? Ingen må være seg selv nok. Den universelle kirke er én!